

bevolen haar te innen. Waarom de domeinen en gerechtigheden van de Compagnie slechts f 43.885 hebben opgebracht, ofwel f 423 minder dan het voorafgaande jaar, is te lezen in de brief van 21 oktober 1761 die het bestuur direct naar Nederland zond. De opbrengst van de handel over 1 september 1760 tot eind augustus 1761 was, bij een inkoopwaarde van f 240.379, f 264.565, ofwel 110 %. Dit is gering, als men de specerijen die zijn verkocht voor f 96.729, ofwel met 1194 % winst, [fol. 1151] en het Japans staafkoper voor f 57.094, ofwel met $198\frac{5}{16}$ % winst, buiten beschouwing laat. Voor de suiker en andere waren blijft maar f 110.741 over, wat een winst van $54\frac{3}{8}$ % betekent, nauwelijks genoeg om de vracht van deze volumineuze goederen goed te maken. Daarom is bevolen niet meer vermiljoen en arak te bestellen dan voor de dienaren en inwoners nodig is, en als er een winst van respectievelijk 75 % en 90 % op te maken valt. De winst op poedersuiker van 85 % moet vermeerderd worden. Op het bevel geen meer ijzer en lood te bestellen dan voor de huishouding nodig is, antwoordde het bestuur dat Travancore soms aanzienlijke partijen van het eerste verzoekt in ruil voor peper. Het verbod is opgeheven, mits het ijzer en staal maar 100 % winst oplevert. [fol. 1152] Men moet geen ongewilde of weinig winst gevende waren meer bestellen. Dan kan een onaangenaam besluit als dat van 20 augustus 1761 om zulke goederen te veilen, al was het voor de inkoopsprijs, voorkomen worden. Daaronder was 6500 lb aluin, waarop nog 16 % winst is gemaakt. De in 1761 uit de grote voorraad in Batavia toegezonden 34 kisten indigo vierde soort, mogen voor de marktprijs verkocht worden. Uit de opgave van het ruwe rendement in de brief van 29 april blijkt dat in de periode eind augustus 1761 tot 15 april 1762 op een bedrag aan inkoop van f 104.529 een winst van f 165.393 is gemaakt. Dit is aangenaam, evenals dat de commandeur op de toestemming in de geheime brief van 15 juni om de prijs van het Japans staafkoper met 10 % te verminderen, heeft bericht dat er dan, ondanks de onlusten, ongeveer 250.000 lb zou worden afgezet. [fol. 1153] De prijs was nog niet verlaagd om eerst te zien, of ze niet de oude prijs zou opbrengen. In de voorafgaande brief is gewezen op de noodzaak de prijs van tin te verlagen. In het geheime briefje van 25 juni is de winst op 40 % gesteld, als de afzet daardoor bevorderd wordt. In zijn aparte brief van 25 februari meldt de commandeur over de afzet van Suratse en Ketsmanduwese textiel, die als een extra steun wordt beschouwd en slechts in geval van nood in acht wordt genomen, verschillende problemen. Zij is nu gestaakt. Men besloot daarvan geheel af te zien, maar de inkoop van katoen uit Porbandar, waarvan te Cochin niets was aangevoerd, is opnieuw aanbevolen. Over 1760/61 bedragen de uitgaven f 317.747 en de inkomsten f 334.474, zodat het positieve saldo f 16.727 is. [fol. 1154] In het voorafgaande jaar bedroegen de uitgaven f 302.268 en de inkomsten f 377.796, zodat er een achteruitgang van f 58.801 valt waar te nemen. Dit is temeer verdrietig, omdat het hoofdzakelijk is toe te schrijven aan een gebrek aan goederen, doordat de scheepsruimte om die vanuit Batavia aan te voeren, niet voorhanden was. Behalve het bevel in de rondgezonden resolutie van 21 december 1762 om de vroeger berekende interestgelden af te schaffen, is het bestuur opgedragen dat de uitgaven onder het desbetreffende jaar ingeboekt worden, dat de onkosten op de handelswaar niet boven de 2 % komen, dat van de inkoop van handelswaar, materialen, levensmiddelen, uitrustingsstukken en geschenken jaarlijks een prijscourant wordt opgemaakt en overgezonden, en dat de boekingen ten laste van de rekeningen van vorige jaren, zowel als van het kantoor-generaal, dit laatste voor zover het afschrijvingen betreft, specifiek in de brieven worden genoemd. [fol. 1155] De commandeur is verzocht te rapporteren hoe de handel en de inkomsten verbeterd kunnen worden en de uitgaven omlaag zijn te brengen zonder nadeel voor de vestingwerken, het personeel etc. Het is een nieuwigheid dat bij het reinigen van vuil en stof van 4440 lb kruidnagels $384\frac{1}{8}$ lb, ofwel $8\frac{11}{16}$ %, als vervlogen is aangemerkt. Daarom worden degenen die toestemming hebben gegeven om daarvoor meer dan 1 % te rekenen, voor het meerdere belast. Een tekort bij het uitzoeken van $364\frac{1}{2}$ lb, ofwel $2\frac{3}{4}$ %, op 13.070 lb nootmuskaat is geaccepteerd, maar voortaan moet daarvan een rapport onder ede worden opgestuurd. In de voorafgaande generale beschrijving toonde men zich ontevreden dat de peper-oogst sinds de twee voorafgaande jaren [fol. 1156] met 795.045 $\frac{1}{2}$ lb is verminderd. Tussen 1